

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful este de două ori pre septembra:
Duminică și Joi. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditură foie, pre afara la c. r. poște cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretul prenumeratii pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 52.

ANULU XXII.

Sabiu in 4|16 Iuliu 1874.

Nr. 4114|Scol. 1874.
328 cons.

Preacinstiloru Parinti Protopresviteri și Administratori protopresvitali, că Inspectorii districtuali de școalele noastre confesiunali!

Din privinția la acea impregiurare, ca lipsa de invetitori populari predece merge totu mai similitoria devine, înaltul ministeriu r. ung. de culte și instructiune publica prin emisulu de dñ 2 Aprile a. c Nr. 9312 a ordinat a se inscriși comunele, că lefele invetitorilor poporali sa se mai marăsca și sa se îngrijească, că acelea sa se plăsesca regulat.

In urmă acestui emisu ministerialu deci sunteti insarcinati Preacinstiele Vostre a capacitate pre comunele noastre bisericesci, că sa se silăsca după puteri a mari lefele invetitorilor și a se îngrijea că acelea sa se plăsesca regulat, spre care scopu se ve siliti a indemnă comunele spre iniștiarea de fonduri secolastice acolo unde comun'a intrăga este de confesiunea noastră, din midilōe comunali, in casu contrariu prin repartiuni după dare numai asupra credinciosilor nostri. — Modalitatea se lasa la intelepciunea și tactica Précinstielor vostre, avendu acum basa firma atâtua fatia de comună cătu și facia de oficiile politice Emisulu ministeriale Nr. 9312, pentru-ca altcum nu se voru află invetitori cualificati, precum cere legea, că sa fia pedagogi absoluti; — și totu deodata vici avea a indemnă liniști de buna sperantia spre carier'a invetitorescă, și respective a indrumă pre toti invetitorii din tractu, cari inca n'au atestat de cualificatiune, că sa se pregătesc și sa se insinue la depunerea esamenului de cualificatiune, căci numai atunci voru putea fi invetitori intariti definitiv.

Sabiu din siedint'a Consistoriului archidiocesan că senatu scolasticu, tie-nuta in 1 Iuliu 1874.

In absentia Esc. S. P. Archiepiscopu și Metropolit.

N. Pope'a m/p.
Archim. și Vicariu archiepiscopal

Congresulu serbescu.

Un telegramu datatu din Carloviții 13 Iuliu (n.) ne anuncia că congresulu s'a deschis solemn in diu'a precedenta. Comisariulu regescu a rostitu cuventarea de deschidere in limb'a magiara și in limb'a serbescă, a transpusu congresului rescriptul regescu, a arestatu ca lucrul celu dintâi alu congresului este al gerea patriarchului (va se dica a Metropolitului, carele fară base canonica se numesc patriarcho), după acăst'a sa trăca congresulu la pertractarea statutului organicu, provoca pre membrii congresului sa padișca linisice și moderatiune, și incheia cu: „sa trăiesca Majestatea Sea Regele.“ Administratorul patriarchatului in respon-sul seu dede espressiune increderei congresului fată cu comisariulu reg. și apoi ocupă presidiul.

Acăst'a este pre scurtu descrierea deschiderii soleme a representantiei metropoliei serbesci, coordinate cu metropoli'a noastră.

Biserica sorora asiă dă se astă in uno stadiu sărte momentuosu, pentru ca de o parte are sa-si intregăsca uno scaună veduvita de tempu mai indelungat decum ieră canonele bisericii noastre,

lăngă care s'a creatu o instituție străina bisericei noastre, ceea a Administraturului metropolitanu; de alta parte are sa pună temeliul unor noue base ale vieției sele organice, mai corespondentorie spiritului invetiatorilor crestine apostolice și canonice.

Din acestu punctu de vedere astăma forte la locu liniscea și moderationea recomandata și de către comisariulu regescu.

Esperint'a facuta de serbi cu oca-siunea congresului nedeterminat din urma, credem, că li va fi invetiatu de ajunsu cătu este de pernicioșa neliniștea și ne-moderatiunea; traganarea vacantei și intărirea cu reorganizatiunea și, afara de aceste tōte, amestecul guvernului in afacerile loru bisericesci suntu dovedile cele mai pipaite despre reulu ce l'a nascutu agitationea din rendulu trecutu.

In congresu, după cele mai multe afirmațiuni, se dice, că siedu totu repre-sentanti liberali și naționali, asiă incătu din 75 reprezentanti, dñ cari se compune congresulu, 65 suntu pre partea li-beralilor naționali, cari dorescu a avea pre episcopulu Budei Stoicovică in fruntea Metropoliei serbesci, că patriarchu, pre cădu pentru Administratorulu de astadi alu Metropoliei, episcopulu Gru-i-că, nu aru fi decătu restulu voturilor.

Pôte in decursulu dilei de astadi căndu seriemu acoste sa ne aduca vre-unu telegramo scrisi mai positive despre pro-porsiunea voturilor și totu odată despre rezultatulu alegerei consumate in congresu.

Fia com va fi, numai deea n'ară perde dñ vedere majoritatea congresului, interesulu celu nedisputabil de a-si pune biserică in storea sea normală, déca majoritatea nu aru fi legata de preocupatiuni, cari la parere apară liberales si nu aru impede că si mai departe desvoltarea bisericei serbilor prin o alegere, carea purcede din vre-o postă de resbunare in óre-care parte si déca nu aru mai prelungi amestecul guvernului in afacerile unei biserici destinate si după natu-ră ei si după legile patriei de a se ad-ministră autonoma, fără de alta intrevire, decătu cea a supraveghierei. Unu astfelu de liberalismu aru omoră autonomia bisericei serbesci si aru periclită si pre-cea a bisericei noastre române. Cum? acăst'a credem, că, o gacesce fia-care, fără de a se cugetă multu.

Serbii nu se bucura inca că noi de uno statutu organicu, prin care sa aléga numai unu individu, pre care sa lu pro-chiamă numai decătu de Metropolit. Ei alégu trei, dintre cari Corón'a intaresce pre acel'a in care are ea mai multa in-tre lere.

Voru gasi ei o cale incătu se păta impacă si interesele bisericei și sa mul-tamăsca și increderea Corónei?

Noi acăst'a nu o putem predice, dăra pentru binele bisericei loru, bisericei orientale preste totu, o dorim.

Cetim in „Federatione“:

Fratietatea corelegionarilor greci fatia cu românii. — Membrii greci ai comunității biser. greco-romane din Budapesta staruesc de multu a se desface de către români, vrendo a se constituă in comunitate biser. cu totulu separat. Spre acestu scopu au facutu petițiune la ministeriu, ceea ce nu aru fi in sine vre-unu peccat, dăra crimă este conglomeratul de asertuni mintiunose si insulte aruncate in fat'a dloru, dictate de ura inespresibile ce părtă acăstii greci re-negati nu numai către corelegionarii loru romani de aici, ci către intrăga națiunea

româna, si acestei ore implacabile nu se slăira a-i dă espreștiune in pe-tițiune ce nu are parochia de impertinentă ce este. Actul din cestiune 'lu vomu publică după aceeași făoa cu alta ocasiune.

— Se depesează din Kissingen; Can-celeriulu imperiului a sositu aci la unspre-dece ore, cu principes'a și cu contesa de Bismark. Se astă mai bine de cătu s'ară fi potutu crede după o băta atătu de lunga.

Diarulu Times publica urmatorea de-pesă tramisa din Madridu cu data de 2 Iuliu:

Mai multe depesi primite astădi anun-tia ca maresialu Concha a fostu ranit in momentulu căndu se soia pre calu. 'Si perdue cunoșinti'a, dăra nu morise inca. Montero, locotenentu de husari, 'lu ia in brăția, 'lu puse pre calu, si pleca in galopu mare.

Dupa diece minute, maresialul traiă. Nu avu tempu decătu sa pronuntie aceste evinti: „M'au ucișo! Dara nu intr'o bataia regulata.“ Vechiulu soldatu este totu intregu in ultimele sele vorbe. Sen-tientele sele de onore militaria suntu traduse in espreștiunea ultima verbale.

Astadi a avutu locu, cu mare pompa funebrale maresialul Concha. Cosciogulu seu nu era posu pre dricu, ci pre unu furgonu de artelerie; sabia, uniforma, bastonulu și tōte ale sele erau sormon-tate de o corona oferita de locuitorii din Bilbao si portă acesta inscriptiune: „Locuitorii din Bilbao in memor'a ilustrului marchis de Duero.“ Maresialul Serrano, toti ministrii și functionarii cei mai in-semnatii ai statului, cu capetele găle, ur-mau cortegiul.

Patru cai de resbelu, cari erau ai ma-ressialului urmău după corpulu seu; unul din ei era ranit de aceiasi lovitura cu care a fostu uciso stapânul seu, siu'a si scările sele erau acoperite cu crepu negru.

Totu garnison'a Madridului formă cortegiul seu. Mușică intonă arii fun-ebrale. Magazinile erau inchise. Corpulu maresialului a fostu d-pusu in suteran'a bisericii Atocha, lăngă remasitile mor-tale ale generalului Prim. De aci se voru transporta la Malag'a, unde se astă mor-mentulu familiei sele.

Déca trebuie sa credem o depesă din Berliu a lui Daily News, revist'a enuiala a garnisonii din Berlinu care se face in generalu tōmă'a, se va face cătu de curendu si va avea o importanta escep-tionala. Se va face o contră partida a revistei facuta in padurea Boulogne de maresialulu Mac-Mahon.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 4 Iuliu 1874. (Cas'a reprezentantilor) o deschide Vp. C. Torma la 10 óre a. m.

G. Dekány interpela pre ministrul de comerciu, de scie, ea camer'a de comerciu și industria din Clusiu nu-si impleinesc datorintă si tramite-va o ad-monitiune către acăstă corporatiune?

Interpelatiunea se dă ministrului in scriso. Petițiunile din list'a 48 ce stau la ordinea dilei se resolvesc tōte in sensu propunerilor facute de comissione.

Numerul din urma reprezinta pre lista petitionea israelitilor ortodocsi din Ardélo și Ungaria pentru a se respinge reportul substernutu de către ministrul de culte in afacerea fondului israelitic.

Comissunea petitionaria propune:

tra celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-vincile din Monarchia pre unu anu 8 fl. băta pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si teri-stre pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se plateșou pentru întăia óra cu 7 cr. sirul, pentru a dăua' óra cu 5 1/2, cr. si pentru a treia' repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

petițiunea din cestiune depunendu-se in osneleri'a camerei numai atunci sa se ia la desbatere, căndu se va discută si raportul ministrului de culte. (Aplausu).

Présidio lu enuncie ca conformu resolutiunei camerei acestu raport se va tracta acum, ergo si petițiunea.

Ministrul de culte Treforf es-pune caos'a cu ameruntulu si substerne unu proiectu de resolutiune, după care Cas'a sa ia la cunoșintia raportului ministrului, in care se dispune, ca fondulu remane neimpartit si din veniturile lui se suportă spesele pentru scopurile umani-tarie etc. si se va radica si unu semi-nariu pentru rabini. Ministrul si motivă proiectul care fu si aplaudat de majoritate; dăra operatoriulu energiou alu jude-danilor Z sedén y i propune, că ministrul sa resolveză prin aplanare amicabila afacerea din cestiune si la casa căndu nu va succede in acestu modu atunci ambele confessiuni sa se indrum-eze pre cale procesuale spre a-si pute aduce dreptulu loru la valoare prin instan-tiile jude-satoresci. Aperarea si devotamentul ce-lu desvoltă oratorulu provocă o discusiune infocata, la care iau mai multi deputati parte activa. Se facu mai multe propuner, prin cari unii ceru resolvirea petițiunei astadi, altii ceru amanarea ei. Cas'a devine intr'un stadiu de neliniște si in urma se decide continuarea desbaterei asupra fondului israelitic in sie-dint'a urmatória.

Budapest'a 5 Iuliu 1874 (Cas'a reprezentantilor.) La ordinea dilei de astăi statu continuarea desbaterei asupra fondului israelitic. In urmă a votarei asupr'a obiectului din cestiune, desbaterea n'a fostu interesanta, de acea cuprinde-mu pre scurtu resultatulu in urmatorele:

1. Propunerea lui Paczola y (tre-cerea la ordinea dilei) se respinge, neavendo decătu 20 voturi.

2. Propunerea lui E. Simonyi (Cas'a sa enuncie: fondulu că onula ce provine din o contributiune de resbelu sa nu se supuna conclusiunei legislative) se respinge, fiind sprinuita numai de 5—6 deputati.

3. Propunerea ministrului de culte Treforf, facuta mai intăiu, asemenea se respinge.

4. Al. Molnár a facutu n'mai una amendamentu la propunerea ministrului (că sa se denumește invetatorii la seminariu de către regim si sa se invete acă doctrinele tuturor riturilor si colo-loru mosaice). Acestu amendamentu ipso facto a eadiutu cu propunerea ministrului.

5. Propunerea lui Ios. Iosuth (sa nu se dica in disputatiunea despre sun'a ce trece preste venitul fondului: acel'a sa se folosesc eschisiva numai pentru ajutorarea scolelor poporali ortodoxe, ci sa se dica simplu: acelu (venit) sa se intrebuinteze pentru scolile israelite) se respinge cu 115 contra 110 voturi.

6. Steiger si-a retratu propun-rea sea fiindu identica cu a lui I. Iosuth inca inainte de votare.

7. Propunerea lui Zedényi (indrumarea afacerei la judecatorii) cade. Se respinge cu unanimitate si

8. Propunerea lui Ladislau Tisza.

9. Propunerea medilocitoria a lui Col. Tisza asemenea se respinge.

Dupa ce se respinsera tōte aceste propuner, a urmată o desbatere asupr'a intrebării: quid nunc? In urma Cas'a trece in intielesulu regulamentului la ordinea dilei.

Budapest' 6 Iuliu 1874 (Cas'a reprezentantilor) s'a deschis prin președintele Perczel la 10 ore.

Dan. Irányi intrăba pre-ministrul de interne, deare scire, ca un judecătorul din comitatul Barsiu să a folosit la incurarea unor criminali de torturi care să steară de multă și de către care de cugeta a face cele de lipsă că sa se pedepsescă disolu judecătorul pentru acelașă ilegalitate.

Ministrul de interne Szapáry respondă ca are scire de casulu acesta și a indreptat dejă unu emisă vâtră comitatului respectiv, că sa se stergă torturile neieritante. Contra judecătorului cercualu s'a introdus cea mai aspră cenzură disciplinaria și nici ca va scăpa de pedepsă meritata.

D. Irányi împreună cu Cas'a ia cu multiamita respunsul ministrului spre sciinția.

La ordinea dilei urmăză continuarea desbaterei generale asupra novelei electorale.

Primul oratoru e Ernst Simonyi. Densulu impută guvernului fiindu ca aceasta exercită o presiune asupra casei lasându sa se desbată proiectul electoral în caldură acelă nesuferabilă. Era doarării guvernului de a se îngriji, că proiectul din cestiu sa ajunga la tempul său înaintea camerei. Oratorul nu primește proiectul fiindu ca nu poate sa primește nici unu censu că conditie a cuaificării de alegere. Când aru și fi pentru censu, totusi nu poate sa primește censu din proiectu fiindu ca e nedreptu. Afara de acelă legea electorală nouă și de prisosu fiindu-ca totu nu se observă la alegeri, cea ce s'a dovedită cu alegerile generale din orma.

Reflectându la dispuseiuni sengurătate din proiectul de lege, oratorul se opune înainte de tōte § 99, care pronunță o pedepsire a cugetului. Dispuseiuna ca celu ce n'a plătit contribuționile anului din urma nu este indreptatul la votu, cuprind o pedepsă după pento respectivul, pentru ca si asiā i se tramite execuțione pre gătu. Dispuseiuna acelă, executată logicu și consecuentă va trebui să aibă de urmare ca multi membri din cas'a de susu cari suntu în restanță cu contribuționea, și voru perde dreptul la legislativa. Oratorul dorescă compunerea listelor electorale permanente, daru nu in modulu propus de lege, caci astu-felii voru și prea sumptuoase. Oratorul nu poate sa aprobedie predarea reclamațiilor la judecători a suprema, fiindu ca prin acelă i se detrage parlamentului unul dintre cele mai însemnate drepturi ale sele.

In o polemică mai lungă combate oratorul pre mai multi apărători: mai cu deosebire se intorece contra lui

Col. Tisza. Când se dice ca poporul nu e inca matru pentru sufragiul universal astă nu insenă altă decât admisiunea: Nu te bagă în apa pâna nu vei scă innotă! Dara nimene nu cugeta, că trebuie să înveliamu și innotă. Trebuie să deprindem poporul întru esența dreptorilor publice; mai cu săma poporul ungur prin maturitatea sea politică e deplin capabil de a exercita sufragiul universal.

Trecendu la replică lui Tisza contră lui Politu dice oratorul, că Tisza a desconsiderat cuventarea lui Politu și de-si declaratiile sele patriotice au fostu aplaudate in genere, totusi acele au fostu amestecate cu prea multă amaracine.

Înviniuirea facuta de Tisza asupra partidei din stângă estremă, că și cădou acela aru și aplaudat spanerile lui Politu, fiindu o calumniare o respinge oratorul cu disprețiu. Politu sa fia convinsu, că stângă estremă se va astă totu-déun'a la Phippi, fia luptă contra reacțiunii său contra nationalitătilor cându acestea se vor revoltă contra intregităției statului ungur.

Înviniuirea lui Tisza, că stângă estremă a comisă o usiurătate de minte culpabilă, o respinge oratorul cu asemenea rezoluție, căci nu e cine-va usioră de minte cându nu-si ascunde prerea sea asupra unui lucru, ci o descoperă cu sinceritate. In urma se declara oratorul pentru proiectul de rezoluție alu lui Mociari. (Aplausu din stângă estremă).

Ios. Gull este convinsu, că proiectul de lege din cestiu se va primi statu de dreptă cătu și de stângă de base la desbaterea speciale. Décă oratorul totusi și mai ia cuventul între atari impregiurări apoi acelă o face spre a-si motivă votul său. Nu se poate tagadăi ca legea electorală prezenta avendu numai unu caracter provizoriu și fiindu dintr-o inceputu destinata numai pentru dietă comuna dintăto trebuie să se schimbe. Crearea unei legi electorale care să multiimește p̄toti cetățenii patriei este între impregiurări de fatia cu greu și oratorul se declără multiemitu cu novală acelă, décă ea se restringea numai la delatorarea abusurilor. Proiectul din cestiu inse merge mai departe dă fără de a decide asupra împartirei cencurilor electorali și a numerului reprezentantilor dietali, și din acelă cauza oratorul nu primește proiectul.

Ministrul de interne a promis ce e dreptu ca va substerne in cea mai de aprope sesiune unu proiectu de lege deoarece împartirea cencurilor electorali și comisia centrală a facut un proiect de rezoluție in acest respect. De oarece proiectul de fatia și compunerea listelor electorale pre temeiul ac-

stui proiectu voru servi de baza acestei legi, nu-lu poate oratorul acceptă. Proiectul din cestie lasă unei părți mari dintre alegatori dreptul de alegere castigat înainte de 1848, dă nu consideră drepturile de alegere castigate dela 1848-1872 și detrage in modulu acestă dela o parte drepturile ei. Proiectul e și fatia de minorități și de diferite naționalități de o natură ce insulă ingrijiri. Oratorul nu poate sa accepte proiectul pentru ca nu este introdus in trensul votarea secretă și pentru ca cuprinde dispuseiuni apesarătoare cu privire la limba.

Folosirea exclusiva a limbii magiare la tōte instituții ticei e indreptatită, dă altimintrenea exclusivismul limbii nu este justificat și se consideră de către fia-care cetățenii de limba nemagiară de o scurtare in dreptu și acestu exclusivismul va întraina dela statu. In urma oratorul nu poate sa primește proiectul pentru asprele pedepse ce suntu puse pentru casuri de conturbări la alegeri. Suprimarea cugetului totu-déun'a provoacă o disarmonia. Oratorul mai face unele observații generali la spectacul din cestiu. Ara fi interesanta cercetarea de este decentralizarea ce domnește in Helvetia, și recunoșterea egalei indreptării a naționalitătilor asiā de rea că la noi.

In Helvetia există trei naționalități egală indreptatită, fără că vre-ună dintre aceste naționalități să simphiseze cu naționalele sfine cari suntu marginite cu ea să fără că sa dorăscă alipirea de ea. Ce privesc provocarea la Americă, oratorul este convinsu, că de căuza în Ungaria voru există atari stări cum sunt cele din America atunci naționalitățile aru și multiemite. In urma oratorul si exprime convicționea, că se vor bucură tōte naționalitățile cându voru vedea odată ca neșintele naționalei ungarie voru tienti într-acolo, de a face că cetățenii de limba străină sa se bucură de instituțiile liberali fără de a purta in sensul lor pururea frică de apesare.

Ales. Csánády dice, că abuzurile ce s'a templat la alegerile din urma, mancările și beuturile cele multe, cu unu cuventu cortesile cele esagerate au facut indreptarea legei electorale înțetitoră. In dispuseiuni penale din lege lipsesc oprirea tractării alegatorilor. Prin legea acelă guvernul voiesce să-si asigure majoritatea și folosirile și să sustina afacerile comune pentru tōte temporile. Intorcendu-se către Tisza dice oratorul, că și densulu a provocat pre Politu sa splice mai de aproape cuvintele din urma. Acestă a făcut pentru ca n'a sciatu să impacă sfersitul cu inceputul cuventării lui Politu.

Cându va veni lucrul pâna acolo,

că sa se realizeze principiile dezvoltate de Polit, oratorul atunci se va lupta pâna la cea din urma picatura de sânge contra realizării acestuui principiu. Apausele sele au fostu dedicate numai pasiilor ce se referesc la recastigarea independenției Ungariei. Contra invinuirilor netemeinice și contra suspiciunilor lor ca partidul să este contra întregității Ungariei, oratorul nu astă de lipsă a se aperă, ci trecedu preste aceste primește proiectul de rezoluție alu lui Mociari.

Președintele declară, că nu poate trece cu vederea cuvintele oratorului „provincie ereditarie din Austria mai bine sa se contopescă cu imperiul germanu“, pentru ca acelă enunțare e contra sanctiunii pragmatice și de aceea lu provoca la ordine.

Al. Csánády declară intre străgări viu de contradicere ca densulu a voită sa dică numai, că independentia Ungariei e pericolată.

Președintele suspendă după același siedintă pre uno patră de ora.

Dupe redeschiderea siedintei au mai vorbitu Lazar Costicu și Vinc. Babesiu contra proiectului, Kerkápoly în o cuventare lungă pentru proiect. Fiindu tempulu înaintat siedintă se radica.

Budapest' 7 Iuliu 1874. (Cas'a reprezentantilor.) Dupa presentarea de petiții și rezolvarea formalidelor indeterminate se continua desbaterea asupra novelei electorale.

I. Kiss pledează pentru proiect de rezoluție alu lui Mociari, Lad. Maximoviciu pentru alu lui Politu, Ad. Lazaru pentru alu lui Mociari. Dupa cuventul din urma alu raportorului Szenczy.

Ministrul de interne Szapáry ia cuventul pentru a responde înainte de votare la unele expresiuni ale antevoritorilor. Celor ce pledau pentru sufragiul universal le responde oratorul, că discuția asupra sufragiului universal nu se tiene de desbaterea acelă, fiindu ca aici nu e vorba de crearea unei legi noi, de statorarea principiilor noile, ci numai de indreptarea legei electorale dela 1848. Oratorul e unu inimic de principiu alu sufragiului universal și nu-lu tiene de corespondențorii pentru Ungaria. Densulu nu vrea sa urmarește teoria generali, ci numai sa statorăște conformu impregiurărilor speciali ale ticei, cuaificării alegatorilor, de acea trebuie să se considere cu deosebire inteligintă și posesiunea după însemnalarea lor.

Proiectul de rezoluție alu lui Mociari consideră numai numerulu sufletelor fără privire la inteligenția, ceea ce aru și o erore cându s'ară executată.

departe sublimului ei scopu; intielegu pre invetiatori, — căci invetiatoriul e scolă.

Asiā dă ce e de recomandat? ce e de cerut? ce e de facut? unde trebuie pusu lastariu? ce felu de medilice putem aflare astă și se potu dă pentru delaturarea reului cu totulu, și ajungerea la scopul dorito?

Eata pre scurtă ce amu aflată și susținută de neaperata și nedispăvăra necessitate:

a) Salario invetatoresci regula'e, bune și corespondențorie, amesurată marției chiamării a invetiatorilor.

b) Invetiatori apti, harnici și energici in tōte afacerile tienătorie de chiamarea lor.

c) Aflare unui metodu banu de propunere in scolă, care poate rezulta numai și numai din inițiativa de confidenție, societăți, reuniuni și congrese invetatoresci; epi.

d) Executarea lui — a metodului —, cu seriositate, energia și rigorositate prin borbati de specialitate; si eata scolă va fi la înaltimea ei, eata problemă ei deslegată și sublimul ei scopu ajunsu.

Theodor Popu, invetiat.

FOISIORA.

Care este scopul cetățenilor săi cum trebuie să fie ea — cetățea, pentru că sa poată corespunde pre deplinu scopului ei?

(Fine.)

Mass'a poporului nu are înțelegătoare neaperata de tōte obiectele căte se propună in scările poporale; ci o parte a massei poporului are lipsă mai mare de unu ramu alu invetimentului, altă de altul, și fia-care parte are lipsă mai mare de acelu ramu alu invetimentului, de care și cu care are să se ocupe și taie mai adencu in occupația sea. Dara de cetera buna, regulată, la inteleșu și cu judecata, care parte a massei poporului nu are lipsă? Nu acea parte, ci acelu individu care să nu aibă lipsă neîncunjurăvara ba chiaru ardindă de o asemenea ceteră, nu există.

Deci dă cetera și ierășă ceteră și numai ceteră cea adeverata o privesc eu de fundamentalu celu mai bunu și mai solidu alu invetimentului și al culturei generale; și sustinu cu taria ca numai prin ceteră fluentă, buna și regulată cu inteleșu și judecata poate deveni unu popor intru adeveru cultu. La unu dintre

intrebările de mai susu — poate mi va obiectă cine-va reflectându-mi, că literatură nostra — parte mare de aceea stă pre locu, cărtile — cari suntu —, de aceea nu au trecere mare, și jurnalele abonanți multi pentru ca poporul nostru e seracu.

Acelă o afirmo și eu înseadaogu mai departe ca: cine a fostu, este și va fi seracu de invetitura — seracu in cultura; acelă totu-déun'a a fostu, este și va fi totu-déun'a seracu și de avere. Apoi de invetitura și cultura va fi una popor totu-déun'a seracu pâna cându nu va avea străgere și dragoste către scolă, și pâna cându nu va scă cetățeni bine și regulat cu inteleșu și judecata, prin urmare și de avere totu seracu va remanea. Dara sa concedem ca poporul nostru, din cauza seraciei nu-si poate procură cărti și jurnale — ceea ce nici decum nu se poate —, de-si aru scă cetățeni, și de aru și avea totă atragerea și dragostea către scolă — invetitura; ore nu amu astă și aici escusă fără baza? Ba dă! asiā intru adeveru! pentru ca de-si „unde-i unul nu-i potere“, totusi formându-se societăți de lectura mai mici și mai mari, după impregiurări in fia-care comună, la cari credu eu, ca chiaru, și celu mai seracu omu aru contribu și par-

ticipă, apoi dumineacă și in serbatori, ba și in alte dile sărăci de cătu și de petrecere temporalu celu prea scumpu in povesti proste, in urciosele jocuri de cărti, in dantori ne-trebnice etc. etc. mai bine și cu mai mare placere aru căsi ori ascultă cări și care la ceteră și explicarea din vre-o carte înțelesă, și atunci apoi eata: „unde-si doi poterea cresce, și dusmanul nu sporesc“; adeca: intonerculu și seracu nu voru spori, căci nu potu avea locu eu lumină și cu cultură la solală. Acelă o potu face invetită, și preotii in contielegere cu antistă comunală și cu alti frontasi ai comunei in totu loculu. Mai suntu înse și alti oameni in stare foarte buna cari aru putea face foarte multă pentru promovarea și latirea culturii in poporu, inzdorere! ca egoismul și indiferentismul care s'a inradacinat in ei inca de multă, nu-i lasă. A cui egoismu și indiferentismu? a poporului! — . of! a poporului? nici decum!!! nu! nu! nu! iadiferentismul și egoismul poporului, ei alu conducătorilor lui! alu inteligenției fia-carei comune. In astă privință de ne-am duce cătu de departe și de amu vorbi cătu de multă, totusi ieră la scola trebuie să ne intorecumu, să marțuismu și să reconoscem ca scolă astăi nici decum nu corespunde — nici pre-

La covenirea lui Polito oratorul nu vrea sa reflecteze bucurosu, pentru ca a respunsu C. Tisza in detaliu in acesta privinta, totusi trebuie sa faca unele observari spre a-si demarca punctul seu de vedere. Oratorul combate affirmationes, ca densulu aru si disu, ca dispusetiunile penale din proiectu suntu indreptate contr'a nationalitatilor. Densulu a amintit de nationalitati numai candu a vorbitu despre atribuirea dreptului electoral. Dep. Polito aplecandu acele dispusetiuni la sine si la colegii sei de principie a retinut numai ca pote veni in posetione de a si supusu acestorui dispusetiuni de pedepsa.

Deputatul Babesiu aminti pentru prima ora gravaminele nationalitatilor in forma concreta. Asa aminti densulu, ca scolele serbesci nu se spriginesc de catra regim cu trebuie. Scolele resp. suntu confesiunale si sustinerea loro nu este o povara pentru bugetul statului. Mai departe se plange, ca dispusetiunile legii scolare nu se observu cu dreptate; plansorea acesta pote sa sia indreptata, relele se potu delatora, dura a vorbi pentru acesta de suprimarea nationalitatilor nu se pote admite. Cumca statul unguru a introdus la universitatea limb'a ungara nu i se pote imputa. Totu acestu ablegatu dice, ca magiarii sa previna nationalitatilor cu sinceritate si incredere si atunci va domni cea mai buna armonia intre dense si statul magiaru.

E. Simon y i dice, ca nu este parlamentariu candu partidu din drept'a nu se intrepune pentru proiectu. Oratorul crede ca togm'a asi de neparlamentariu este a tieni atatea covenirea contra unui proiectu, care este acceptat de majoritatea sectionilor, si la desbaterea speciale, unde se potu face indreptari a tacea. Nu este parlamentariu nici candu se face responsabilu pentru unu proiectu unu oficialu pentru care se intrepune ministrul insusi.

Deputatul Gull a disu ca densulu doresce mai bine absolutismul, decat astu-feliu de stari si afirmă de alta parte ca voiesce sufragiul universalu. Celo ce balancaza intre atari estreme no pote sa-si castige amici. Ca privire la proiectul de resolutiune alu lui Schwarz dechira oratorul ca ministrul de justitia va substerne catu se va poti de corendu unu proiectu de lege despre incolatu.

In fine oratorul roga Cas'a sa primesca proiectul de base la desbaterea speciale si sa nu ia in tensu dispusetiuni ce stau in contradicere cu spiritululegei.

L. Mocari se intorce la inceputul covenirei sele contra observatiunilor ce le-a facut ministrul de interne ieri. Ministrul voi si deduca, ca Ungaria in poterea sanctionei pragmatece se tiene de Austria, precandu tote legile dovedescu starea independenta a Ungariei. Oratorul polemisiza apoi contra lui Pulzski si Kerkapoly si in urma contra lui Tisza spre a respinge imputatiunea ce a facut acesta partidei din slang'a estrema. Oratorul spune ca Tisza a combatut la 1872 legea electorale care cuprindea totu principiele de acum si totusi adi le primesce. In urma oratorul si recomenda proiectul seu de resolutiune spre acceptare.

Col. Tisza replica ca antevorbitoriu a citat reu pasagiele din covenirea sea tenuuta la 1872.

I. Schwarz intro covenirea scorta recomenda proiectul seu si novel'a din cestiene.

Cas'a trece la votare, se ceteasca totu proiectele de resolutiune subternote.

La 1¹/₄ ore incepe votarea nominale.

In diariu „le Danube“ dela 5 Iulio, gasim urmatoreea corespondentia adresata din Belgradu catra diariu „Presse“ din Vien'a:

„Noul representant al Serbiei pre langa curtea Vienei, dlu consiliariu de stat Constantin Zukits, a plecatu dilele acestea din Belgrad spre a veni acolo sa-si ia postulu. I s'a mai datu ca ajutoriu unu secretariu al ministeriu-

ui afacerilor straine. Dupa cate astamur pre aci, un'a din primele sarcini ce dlu Zukits va ave de implinitu va fi acea de a negocia cu ministrul afacerilor straine in privinta onoru modificatiuni a vechilor capitulationi. Se seie ca principalele Mihailo puse de deja acesta cestiene pre tapeto. Pre atunci, dlu de Beust se parea ca privesce intr'unu modu destulu de favorabilu acesta proiectu; si comitele de Andressy, presedintele consiliului ungurescu, era in celu mai perfectu acordu asupra acestui punctu cu cancelariul imperialu. Se spera dura ca cabinetul imperialu va tien contu de justele cereri ale Serbiei.

Dlu Zukits, pre care guvernul din Belgradu l'a acreditalu in calitate de agentu politici pre langa guvernul austroungaru, a sositu la Vien'a.

Totu in diariu „le Danube mai gasim si urmatoreea corespondentia din St. Petersburg, care parenduni-se de cea mai mare importanta ne grabim sa o reproducem. Eata-o:

„Articulul d-vostre, scrie din St. Petersburg corespondentul diariului „le Danube“, relativ la o intalnire ce aru poti sa aiba locu in Italia, intre principii Romaniei, Serbiei, Montenegrului si Majestatea Sea elenica a produsu aci uno sgomotu inesprimabila. Elu a produsu, o sciu acest'a dia isvoru positivu, o profunda sensatiune in ministeriul nostru alu afacerilor straine, care dupa cum vedem, nu se accepta nici decum la acesta intalnire. Telegraful a fostu pusu in data in miscare si eata ce au respunsu agentii nostri din orientu: Principalele Milianu va merge in corendu la Vien'a, la Berlinu si in Italia. Regale Georgiu nu va merge nici de cum in Italia; dura este forte probabilitu ca principalele Milianu intorcendu-se in statele sele prin Austri'a, va voi sa mera la Corfu. In acelasi tempu verulu principelui de Montenegro, Bogdanu Petrovitch (presedintele senatului), care are trebuintia sa faca cati-va bai de mare, va merge dupa consiliul medicilor sei, la Corfu. Eata totu ceca ce amu potutu sa aslu din isvoru siguru. Asa dura va ave locu in adeveru, unu felu de intalnire fortuita. Dala acest'a inse pana la o reunire avendu unu scopu determinat de aliantia politica este cam de parte, cu atalu mai multu ca actualulu guvern, din Grecia, nu pare nici decum dispusu sa rupa bunele relationi ce are cu Pori'a. Dlu Bulgaris este anglo-filu; si astu-feliu fiindu, elu nu va parasi politica sea de intelegeri cordiala cu Turcia inaugurate de dlu Deligorgi. Acest'a potu sa vi o garantezu in modulu celu mai autentic. Acesta stare de lucruri din Grecia face de cati-va tempu despartea omenilor nostri de statu.

In „Tromp. Carpatilor“ Nr. dela 23 Ionu gasim unu articulu interesant din Macedonia, din care reproducem si noi urmatorele:

(Urmare)

Pre langa acestea, me simtu datoria a atrage atentiunea romanilor patrioti, si a autoritatii competente, prin diariu d-vostre, asupra testamentului Musicu, romanu macedoneanu, nascutu in Vlaho-Blati'a si decedatu in Bucuresci pre la an. 1869.

Repausatulu lasa in testamentulu seu doue-dieci de mii de galbeni pentru iniatiarea de doue scoli in Macedonia, si anume: doue-spre-dece mii de galbeni, spre a se iniati unu gimnasiu in Bitole (Monastire) capitala Macedoniei, si optu mii de galbeni, spre a se iniati o scola de fetiti in comun'a Vlaho-Blati'e. Acesti bani au sa se dea, conformu testamentului, din veniturile mosielor repausatului Musicu, dupa ce se va plati intai din ele datoria lui; incat dupa optu ani dela mortea lui sa se dea banii destinati pentru duse doue scoli.

Archiereii greci inse de aci eu cati va renegati romani locuitori ai pomenitului orasului si cu partea grecesa a comunei Blati'a, cari pre langa alte avantagie, tieni si pecetea comunei, cugeta de acum si facu

tote pregatirile ca sa puna man'a pre bani lasati de Musicu pentru scolele acestea, ca cu acesti bani, strinsi in ti'ra romanescă, lasati de unu romanu, si destinati anume pentru instructiunea publica a romanilor din Macedonia, sa mai faca si alte scole grecesci pre langa cele ce exista dejă, si saeduca si sa platasesca si alti profesori si profesore de limb'a greca din Aten'a, prin cari sa pota grecisa mai lesne si mai corendu romanii, consangueni si nationali ai donatorului, alati in patria sea natala.

Dupa cate amu astazi, grecomanili de aici cu archiereii fanarioti au eslatu ca in testamentulu seu, repausatulu de Musicu, nu definesce deca aceste doue scole au sa sia romanesci, sau grecesci, sau turcesci, etc. si asi ei voiescu sa profite de acesta nedisunitiune spre a deduce concluziunea ca repausatulu voi si intielegea ca gimnasiul din Bitole si scola de fetiti din Blati'a, sa sia de limb'a greca.

Dara simtiu comunu este destulu spre a constata, ca este de prisosu ca unu romanu, precum era dlu Musicu, facandu-si testamentulu seu in ti'ra romanescă si lasandu bani pentru scole in patria sea natala totu romană, sa mai adauge ca scola acest'a are sa sia romanescă si astfelui sa faca pleonasme. Alu doilea, nu intielegem cum grecii seu cati-va romani greciti, potu avea pretensiuni asupra banilor lasati de unu romanu pentru scole in comun'e romanesci, si sa cera sa se dea acesti bani loru, greci fiindu seu altora spre a se face scole grecesci, pre cati vreme in testamentulu repausatului Musicu, nu se pomenesce nici de cum de greci, nici esista vorba greca seu elena ca adjectivu la scola, pentru care repausatulu de Musicu lasa banii. Alu treilea, deca repausatulu voi ca banii acesti'a sa sia pentru scole grecesci, era sa dca expresu ca-i lasa pentru scole grecesci cari esistau in patria sea candu si facea testamentulu; pentru ca in Bitole era si este unu gimnasiu elenu precum si in Blati'a esistau atunci inca scola de fetiti magnifica; prin urmare, dicendu in testamentu ca cu banii acesti'a sa se iniati unu gimnasiu in Bitole si scola de fetiti in Blati'a, se intielege ca aceste scole au sa sia alte decat cele esistente, cari fiindu grecesci, este invederatu ca cele ce au sa se faca cu banii repausatului Musicu, trebuie conformu testamentului sa sia alta, decat grecesci, precum suntu cele esistente. Dece eata ca si litera si sensula testamentului este destulu declarato, destulu de concluantu, spre a dovedi ca repausatulu de Musicu intielegea si voi ca scolele acestea sa sia romană, seu celu putinu sa nu sia grecesci.

Asa dura ve rog, dle redactoru, sa binevoiti a atrage prin stimabilitu diariu alu d-vostre atentiunea autoritatii competente in ale carrei atributiuni este sopraveghierea asupra executarii testamentelor, ca in casulu de fatu candu moștenitorii repausatului Musicu suntu minori, sa angagiez pre tutori si executoarii testamentari sa se conforme cu testamentulu, si sa nu le permita nici intr'unu modu ca cele doue-dieci de mii de galbeni lasati de repausatulu de Musicu, sa se dea pentru alte scole, decat romanesci; sa nu se incredintieze acesti bani vre-unui grecu seu vre-unui romanu tramsu de aici la Bucuresci cu certificate si alte acte spre a pune man'a pre bani, ci sa intrevina guvernul si sa faca cele trebuinti in asemenea casu spre a se executa testamentulu si a se implui vointi a testatorului, in privinta iniatiarei celor doue scole; pentru ca executoarul testamentariu d. Xantho fiindu grecu, si romanii locuitori la Bitole si la Blati'a fiindu divisi in doue partide: grecesea si romanescă, au sa se faca cu banii dlu Musicu scole grecesci si sa se platasesca profesori de limb'a greca, deca guvernul Romaniei nu va intreni la tempu si nu va transi a cestiene.

Afara de acest'a, repausatulu Nicolache Michailu din Craiov'a, romanu nascutu de parinti romani si crescutu in comun'a romana Magarov'a (langa Bitole) a

lasatu cinci mii de galbeni spre a se fondă o scola de fete in patria sea natala. Partidul grec inse dela Magarov'a, fara sa tieni contu de vointi a donatorului a construitu indata o scola de fetiti si a adus din Aten'a o institutrice de limb'a greca. Afandu acesta, fiul repausatului Nicolache Michailu, dlu Dina, a datu sa intielega celor trei patru greci romani, cari suntu la esfor'a seolelor din Magarov'a, ca banii lasati de tatulu seu suntu destinati pentru scola romana iera nu greca, si ca nu poate tramite bani destinati pentru scola romana la omeni cari vreau sa-i intrebuinteze pentru scola greccea.

Laudamu acesta nationalaa condusa a dui Dinu N. Michailu, si aplaudamu la respunsu patriotic ce a datu inimicilor romanismului, cari au curagiul de a rapa banii unui romanu din ti'ra romanescă spre a stinge cu ei limb'a si nationalitatea romana in partile acestea. Dara numai atat'a nu ne este destulu, pentru ca numai cu acest'a nu se impingesce vointi a testatorului, nici datori a executorilui testamentari, de a iniati scola romana in Magarov'a, de acea trebuie ca dlu Dinu sa ia initiativa, si sa trimita la patria natala a parintelui seu unu institutioru si o institutrice de limb'a romana platiti de d-lui din fondul celor cinci mii de galbeni, si sa fie sicura ca indat ce s'ar deschide scola romana in Magarov'a, mai tota junimea studiosa are sa se grameasca acolo, unde elevul romanu va asculta cu placere lectiunile in limb'a sea materna; pre cati vreme acum si perde tempul la scola greca, dela 6 ani a etatiei sele candu incepe studiul, pana la 15 ani, fiindu ca nu scie nici de cum grecesci, si in clasa, ascultandu dascalu grecu, vorbindu-i si explicandu-i lectiile testului grecescu in limb'a greca no-lu intielege ce-i spune, si sta numai cu gura cascata, silindu-se a celi si a scrie vorbe straine pre cari nu le intielege, si astu-feliu li se intuneca spiritul; si scola straina (greca) este pentru densula (pentru neverstnicul elevu romanu) o tortura. Da! acest'a este una adevera su-nestu pentru toate satele si orasile romane din Macedonia, din Epiro-Tessalia si din Albania, cari au scole grecesci, si incepu inveniatur a scolastica cu alfabetul si cu cartile limbii greci, si nu invietia decat numai limb'a greca daca dascalii greci, cari nu sciu seu nu vorba vorbesca romanesca.

Poporul roman de pre la noi tiene multu la limb'a romana, si prefera scola si inveniatur a romanu; nenorocirea este ca cati-va romani cari au studiatu la Athen'a seu in alte scole grecesci, intorcendu-se in patria loru ca medici, seu ca dascali de limb'a elena, adaptati de ide'a panelismului, de masmulu marei idei, le este rusine sa vorbesca cu consecutienii loru, cu consagenii loru, chiar si cu familia loru limb'a lora materna, limb'a ce au inveniatu pre peptulu momei loru si este incarnata in funti a loru cu laptele maternu cu care se nutreau candu o inveniatu; acesti'a dura, loghiotati, cari se credu descendintii lui Pericles, lui Leonida, lui Platone etc. si totu de odata voiescu a trece de ciocoi cu tota calici'a loru, facu o sanfaronada comico-tragica, si totu tapajulu de prin jurnalele grecesci, unde numescu pre romanii din Macedonia: Greco-Valachi, si se opunu la inveniatura limbii romane, si la introducea ei in scolele comunale. Se intielege ca acesti'a suntu bine priviti, bine platiiti, unii ca Eleno-didascali, altii ca Demodidascali, altii ca medici, altii ca muhtari (primari) de catre vedinti si nevedinti agenti ai propagandei marelui idei, ale caror organi orbe, suntu ei. Incolo, in poporul roman, adeca muhtorii si productori, cu meseriasi, cari suntu totu germanele poporelor, nationi, suntu cu totii pentru scola romana, pentru limb'a romana, si in scola si in biserică.

Avemu destule exemple ca sa se probeze adeverulu acest'a. Pentru ca comun'e romane, cari n-au avutu nenorocirea de a posedu in senulu loru asemenea tineri instruiti in scole grecesci si adaptati de doctrina funesta a marelui idei,

primescu în unanimitate institutorulu de limbă română, și dău asara din scolă loru comunale pre descalul greco, spre a pune în locul lui pre celu român. Azi s'a facut la Abel'a, ai cărui locuitorii români s'a muta cu totii de la primul bucurosul institutoriu român în scolă loru comunale, în care se predă neconținutu dela 1867 limbă română, totu azi s'a facut și în comun'a Gobesti, unde n'a fostu adus de vre un medicu său dascalu miasmul propagandei alu marei idei; și astu-seliu institutorulu de limbă română a fostu primul să instalatu în scolă comunala. Opozit'a Archiereului fanariotu nu pote gasi sprigini unde există români instruiți și fabricati in scările grecesci din Athen'a său aiaurea.

Ve rogu dăru, domnule redactoru, să binevoiti a angajă, prin stimabilele organu de publicitate alu d-vostre, atât pre d. Dinu Nicolache Mihailu, precum și pre onorabilulu guvernu alu Romaniei că sa execute cele dăoue testamente, adeca a repausatului Nicolache Michailu și Musiciu în ceea ce privesc inițiarea scărilelor române în patri'a loru natala locuită de români. Mai rogu, atât din partea mea, precum și din partea conationalilor mei români de aici, pre toli patriotii români din Romani'a libera, cari simtii intr'ensi, ca bate o inima românescă, să facă usu de tōta influență loro, unii că amici ai d-lui Dinu Nicolache Mihailu, și ai familiei său tuturilor minori ori rapausatului Musiciu, altii că publicisti, și alții în fine că autoritate, spre a se iniția scările române în comune române și cu bani românesci strensi și aflatii în tēr'a românescă și lasati de una română pentru scările române se intiolege, pre cătă vreme na dice în testamentu scările grecesci, său bulgaresci, său turcesci etc.

Eara în cătu privesc pre cei-lalți domni Macedonu-români stabiliti în tēr'a românescă său în alte părți, ne place a crede și le urămu cu totii din tōta anim'a că și dloru sa-si facă datori'a cătra patrie, cătra nationalitatea și cătra limbă părintilor loro și a loru proprie, ca printre o saptă natională și generoșe, dăma de numele destulu de renomitu de Ghermanu, Dumb'a, Leonu Ghic'a, Hagiade etc. se repare gresiela trecutului, și se desdauneze pre români compatrioti și consangeni ai loru, și pre tōta natione româna, de perderea și pagib'a natională, ce s'a facut prin scările grecesci. Da! ne asceptăm la un'a că acăstă cu atât mai multu, cu cătu suntu convinsu că Press'a română, societatea civilisata a oraselor romanesci, și în fine demnitatea și conșientia dloru Macedonu-români din Romani'a voru exercită tōta influență loro morală destulu de similitore asupra loro, și ca i va mai impresiona și exemplul datu de repausatului de Musiciu, care lasă dăoue-dieci de mii de galbeni pentru scările române. Dă, Musiciu care avea datorie de platit totu lasă 20,000 de mii de galbeni! se pote că dd-nii Ghermani, Hagiade etc., sa se injosescă într'atâtă în cătu sa lase a se eclipsi lumin'a loro de stéu'a repausatului Musiciu? acăstă nu o credem; celu patiențu nu ni se pare de credutu.

Dilele trecute amu intalnitu pre unu română invetiatoriu dela muntele Pindu, care intr'altele mi-a spusu ca posedu unu felu de colectiune de acte relative la scările române inițiate in Macedoni'a și in Epiro-Thessali'a și o descriere a evenimentelor ce au procedat și urmatu la deschiderea acestor scările nationale; făsele principali prin cari ele au trecutu; persecutiunea ce li s'a facut loro și invetiatorilor români, pedecile ce li s'a pusu și continua a li-se face de cătra Archierei fanarioti și de satelitii propagandei paneleniste; cu unu cuvintu o istorie a scărilelor române inițiate in Macedoni'a, pre care are sa o publice. Acestu opu e scrisu in limbă francesă și română; testul francesu se va publica într'unu diariu francesu din Constantinopol, spre a fi descoperite Europei întregi intolerantia natională a clerului fanariotu, și abusului de putere și a atribuției religiose ce face in contra lim-

bei și a nationalitatii române. Iera cecstu română se va publica într'unu jurnalu românescu spre a fi cunoscute românilor de pretulindeni starea lucrurilor de pre aici, credindu că cu acăstă aru face unu serviciu naționalei noastre. Ve rogu domnule redactoru, să binevoiti a reproduce acestu opu in jurnalulu d-vostre, care se pri-mesce aici, că se putem celi și noi acestu interesantu uvragiu.

Primiti, domnule redactoru, incredintarea prea distinsel mele consideraționi și a simai cu care amu onoro să fi alu domniei vostre,

plecatu servitoriu

Gasiu Petrescu Ternoveau.

Maresialulu Concha.

Un'a din novelele cele mai dăureroșe ne-a sositu din Ispania. Maresialulu Concha a fostu omorită atacându poziția carlistilor la Muro, în vecinătatea Estelei.

Se dice, că betranișul generalu s'a espus nerozesce, și că a perit într'o incărcare căreia novelele prime din Madridu nu-i dău o azi de mare importanță. Prin tr'ensulu Ispania a perduț unul din cei mai valorosi omeni de resbelu ai sei. Octogenarul maresialu preșidă la atacul unui transiș; lovitură de un glontiu carlistu, mōrtea sea a respandit o grăză momentană în rendurile armatei de Nordu, pre care o animă prin neobositulu seu exemplu. Generalii au datu indată ordinu sa intrerupa atacoul, și să se retraga pre poziționile ocupate mai nainte de deschiderea focului.

Ostenite de unu marsiu pre unu pa-mentu udato de o plōie teribilă, trupele, vedindu că maresialulu loro căde, s'a abandonat, trebuie să convenim, la o adeverata consternatione, care a facut să inceteze totu elanul loro; și deca buletinele carliste vorbescu de o deruta, comitutu mai multu că o esagerație.

Generalulu Zabal'a, ministrul de resbelu, a fostu numită comandantu generalu alu armatei de Nordu. Fiindu că planul de campanie era facut de maresialu și de ministru, acesta va potă sa derăga operaționile in acel'asi spiritu și cu acel'asi succesu de siguru că și predecesorul seu. Generalulu Zabal'a a plecatu cu eea mai mare grăba dela Madridu, înlocuit la ministeriu de cătra generalulu Colomer, care indeplinea funcționile de directoru generalu alu infanteriei.

Maresialulu Concha este nascutu la Madridu in 1794. Debuturile sale in carieră militară datează din tempul resbelului naționalu ce Ispania a facut lui Napoleonu I. Mai tardu, elu se batu, cu Espartero, contră colonelilor revoltate ale Americii de sudu. In 1834, elu luă parte in lupta contră lui don Carlos, moștu actualului pretendento. Dupa serviciile ce facu atunci, elu fu numită maresialu; deputat in Corteză unde reprezinta orasul Cadix, generalulu Concha serviu mai întâi pre ducele la Victoire, și la caderea acestuia, se uni cu Narvaez. In 1843, elu stinse insurectiunea din Saragossa și ocupa Barcelon'a.

Numele comandantu generalu alu Catalonia dupa inabusirea insurectiunei din Cartagena in 1844, elu potoli insurectiunea carista in aceeași provincie. In 1847, elu insotu pre regin'a Christina la Parisu, și, in 1849, elu comanda, că slo doilea, corpul de armata spaniola trimis in ajutoriugul papii.

Condemnatu la exilu in 1854, pen-tru-ca subsemnase o adresa ne constituțională, elu se refugia in Francia. In anul viitoru, la caderea Mariei Christine, elu reintra in Ispania; ministeriul O'Doneli 'lu numi directoru generalu alu arteleriei, și putienă dupa aceea maresialu; dăru, in urmă lovirei de statu care precipita din nou pre Espartero de la putere, Narvaez, care urma pentru a două óra ducelui la Victoire, retrase maresialul Conch'a tōte funcțiunile sale, și-lu puse in disponibilitate.

In 1868, regin'a Isabel'a, sperându că va detură rezoluția care se prepară, 'lu insarcina se formeze unu ca-

binetu, care nu dura de cătu căte-vă dile. Dela caderea Isabiei pâna la lovitoră de statu a generalului Pav'a, elu se tienu retrazu. Dupa cecstu lui Morones in satul orașului Bilbao, maresialul Serano i incredintă comandamentul armatei de nordu. Sciu dejă cu ce isbândă elu conduse operaționile asediului de la Bilbao.

In mersulu asupra Estelei, maresialul a probat inca o data dibaci'a și energi'a sea. Armata de nord care a venit pre betranișul ei capu, in tempu de trei óre, in o plōie torrentiale, in mijlocul fortunii a trasnetelor și a fulgerilor, asistându, nemiscat pre calu, la desfășarea soldatilor sei, traversându, unul cătu unul, o punte informa aruncata pre unu torrentu intre doi munti; armata de nordu, care l'a vedutu împărtasindu tōte ostenele ei, și apoi cadiendu cu gloria căndu victori'a parea asigurata, este impacienta sa-i resbune mōrte.

"Tr. C."

Sabbiu 14 Iuliu 1874.

Duminică trecenta s'a tienutu in comun'a Sadu adunarea despartimentului Asociației din tractul Sabbiului. La diece óre, dupa seversirea colțului dăiesc, directorul despart. a. protopopu Ioanu Popescu deschide sedintăa prin o cuventare imbarbătoria către poporu, arătându in scurtu scopulu, ce urmaresc Asociaționea. Vorbindu dupa aceea dlu capitănu Stezaru, dlu cons. Mace-lariu, totu la inim'a poporului, Se facu dupa aceea inscriere de membru onorari și ajutori. Cu numerari și obligaționii de statu se adunara aproape la siepte sute fl. Că membrii fundatori se inscrise A. Lebu din Cacov'a cu 2 obleg. de cătu 100 fl dlu prot. Popescu un'a oblig. de 100 fl; dlu prot. Hania intru aducerea ominte a repausatului seu parinte donă asemenea o obligat. de 100 fl; comun'a Sadu o obligațion de 100 fl, iera Constantinu Munteanu economu in Sadu se promise a dă 100 fl.

Se purcește apoi la alegerea membrilor din comitetu pre urmatorii trei ani, și se alese de președinte Rvr. d. protop. și directoru alu instit. pedagogico-teologicu din Sabbiu Icane Hanuia, iera in comitetu, membri ordinari: prot. I. V. Russu, prot. I. Popescu, avocatul I. de Pred'a, subinspect. scolaru Iuliu de Bardosi, direct. "Albinei" Vis. Românu și concipiscul de adv. Dr. N. Olariu, — de suplenti: Dem. Munteanu vice-nofariu, Vasiliu Ardeleanu cancelistu, Ioane Mihaltianu practicantu in drepturi, secretarul "Albinei" N. P. Popescu, Ioane Bradu par. in Orlatu și C. Popoviciu notariu in Sadu.

Diu'a adunarei pentru anul următor se puse pre întâia Dumineca dupa Rosale in comun'a Orlatu.

Pre cătu rezultatulu contribuitorilor a fostu imbucuratori, pre atât, durere, inteligenția noastră a fostu indiferentă față cu acăstă adonare. Din Sabbiu abia se prezintă doispreciice caraturari*, iera comunei din tractu afară de Talmacele și Porociști au fostu fără reu reprezentate; chiaru din Resinari nu s'a arestatu nime la adunare!

Sa nu ne molesim frătilor, ci se pasim înainte! Pentru bin le comunu sa sacrificăm totul, numai astfelu ne vom vedea realizate tendințele și nesunție noastre.

Varietăți.

* Atentatul asupra principelui de Bismarck. Din Kissingen se telegrafizează ca unu judecătieru, se dice, din Magdeburg, a puscatu asupra lui Bismarck și l'a ranit la mâna dreptă. Rană nu e periculoasa.

* Scire scolastică. Esamenele private in reg. gimnasiu superioru de

*) Azi dăru totu n'a fostu indiferentă, pentru că să mergem totu cu totii în tōte părțile și cu neputinția. R.

aici se voru tienă in 20 și 21, cele ale secolilor publici in 22 și următoarele a lunei curente.

* Tricolorul românescu fu aproape de a scăpa ochii unui securiu, funcționari ungurescu.

In 8 și 9 l. a. c. decursa esamenele in scările centrale de reunione granitică română din Hatiegă cu unu esitu bunu său reu — acăstă nu e trăb'a mea; ceea ce me indemna înse la scrierea acestor siruri este ură nedumerita a ungurului fatia de totu ce este românescu.

Unu invetiatoriu dela susu numitele scările voindu a areă publicul însemnată dilei, in care se tiene esamenul să colorea națională a scărilei, a pusu frundia verde la usi'a scărilei de către strada să de acăstă a acăiatu tricolorul naționalu in formatu micu să facutu din charthia colorita.

Trecendu pre aici dlu vice-fiscalu dela tribunalulu reg. ung. din locu N. Nemes — radiele tricolorului românescu — de-să in formatu micu să de charthia — azi au isbitu in ochii dui Nemes incătu a fostu săliu a-i enuntă sentința, dicendu: „dauna ca nu e de panza căci numai decătu l'asi confisca.“ Inse tiandură in ochii dui Nemes totusi nu remase nepedepsita, — căci tricolorul diminuția fă totu sfăticat.

Dlu fiscalu, precum se vede, nu este tramis că sa vighieze asupra furturilor și defraudatiilor de care cetățenii să statul suntu atât de amenințati; — ci că sa sugrume totu semtiul naționalu chiaru să in scările sustinute din sudorea românescă. Dara poftă acăstă să o pune in cunii; căci pâna căndu invetiatorulu să scările se voru sustină eu crucei românlui, pâna atunci să scărilei va fi românescă — iera copiii voru primi in ea crescere românescă.n.

* (Unu satu cofundat) Aflămu că in dîna de 3 spre 4 Iunie, comun'a Dejoi din plas'a Oltetiulu de susu, districtulu Romnicu-Valcii, s'a afundat la adencime de 3 stangini. Locuitorii n'a suferit nimicu, căci cu trei dile mai nainte fugiseră din satu, ingredită de unu vuietă care se audia neintreruptu. O parte din case s'a surpatu. (Rom.)

* (Multi amici publica). Subscrisulu astăndău-se in serviciul militarii in cetatea Sabesiu, a avutu norocire de a fi primut pre intregu tempul de 5 luni și jumătate cătu a duratul exercitiulu seu cu prevenire să ospitalitate rara in Cas'a parintelui Avramu Davidu, unde că in cas'a parintilor sei s'a bucurat de totu ajutoriul posibilu, pentru care faptă generoșă prin acăstă și exprima onoratului Domnului Av. Davidu, preotu gr. or. profundă sea multiemita publică și recunoscintia ce-i va datori totu-deun'a.

Petru Samarghiteanu, teologu absolutu,

* (Unu rendezvous conturbat). Din suburbii se serie lui "H. Ztg." Sără de alalta-ieri (11 Iuliu n.) era fără frumosă să togmă se reversau umbrelle ei preste stradă bumbului, căndu unu judecătă in acăstă stradă să acceptă intre suspine de amoru cu doru ferbinte sa vădă pre amantă sea. Dens'a se să apropie cu pasiu usioru, dura abia incepuse jocul amorosu căndu nisice omeni prosaici spariara fericită a parechia cu pietri să o despărță. Adonis a sters'o viteză la sanatos'a prin stradă gusteritie, iera dorită sea se retrăsa dinaintea ochilor profani după zidu.

Anunciu.

Portretul Exceleniei Selei reposatului D. Andreiu Baronu de Sia-gun'a se află spre scopulu unei litografii desemnată in petra și expusă in atelierulu fotograficu, ultima Cisnădiei Nr. 9 de astăzi înainte pâna in 15 l. o. moj de departe in tempu de 3 dile in libreri'a lui Franz Michaelis, piatră mica Nr. 12, spre scopulu de a se vedea din partea publicului și spre scopulu subscritionei.

A. Schivert.